

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Windpark Lage Weide, gemeente Utrecht

Advies over reikwijdte en detailniveau van het milieueffectrapport

1 Advies voor de inhoud van het MER

De gemeente Utrecht wil een windturbinepark met twee tot acht windturbines mogelijk maken op bedrijventerrein Lage Weide, ten noordwesten van het centrum van Utrecht. In de regionale energiestrategie (RES Utrecht¹) is afgesproken dat vanaf 2030 jaarlijks ten minste 355 GWh aan duurzame elektriciteit in de gemeente Utrecht wordt opgewekt en dit project draagt hieraan bij. Binnen de Utrechtse gemeentelijke werkwijze stelt de gemeenteraad al vroeg in een gebiedsontwikkeling kaders vast in een Nota van Uitgangspunten. Voor de ontwikkeling van het windpark wordt een dergelijke nota opgesteld. Voor het besluit over deze nota en voor de toekomstige besluiten over het project, wordt een milieueffectrapport (MER) opgesteld. De gemeente Utrecht heeft de Commissie voor de milieueffectrapportage (hierna: de Commissie) gevraagd te adviseren over de inhoud van het op te stellen MER.

Essentiële informatie voor het MER

Neem in het MER in elk geval alle informatie op die nodig is om te voldoen aan de inhoudsvereisten voor een MER². Het MER wordt volgens de NRD opgesteld voor de Nota van Uitgangspunten, maar ook voor de vervolgbesluiten over de realisatie van het windpark. Let op dat het rapport om als project-MER te kunnen dienen onder meer moet ingaan op een voorkeursalternatief en dat het de milieugevolgen, mitigerende maatregelen, uitvoerbaarheid en vergunbaarheid op projectniveau navolgbaar en concreet in beeld moet brengen.

In aanvulling of wijziging op de aanpak die is voorgesteld in de NRD³, beschouwt de Commissie de volgende punten als essentiële informatie in het MER. Dat wil zeggen dat voor het meewegen van het milieubelang in het besluit over de Nota van Uitgangspunten voor het Windpark Lage Weide het MER ook onderstaande informatie moet bevatten:

- De (milieu)onderbouwing van de geschiktheid van de locatie Lage Weide voor de ontwikkeling van een windpark op basis van de afgelopen plan-mer'en.
- Doel en referentiesituatie. Beschrijf duidelijk het doel (gewenste energieopbrengst). Dit is nodig voor de afbakening van de alternatieven. Onderscheid voor een goede weergave van de referentiesituatie de vaststaande en nog onzekere autonome ontwikkelingen.
- Een onderbouwing van de gekozen alternatieven. Motiveer of de onderzochte alternatieven voldoende inzicht geven voor de te maken keuzes in de Nota van Uitgangspunten.
- Informatie over de huidige staat van de leefomgeving, de autonome ontwikkeling en de gevolgen van de alternatieven op de leefomgeving met een detailniveau dat aansluit bij de verschillende besluiten waarvoor dit MER wordt opgesteld.
- Een nauwkeurige effectbepaling van de alternatieven op de gezondheid, het landschap en de natuur.

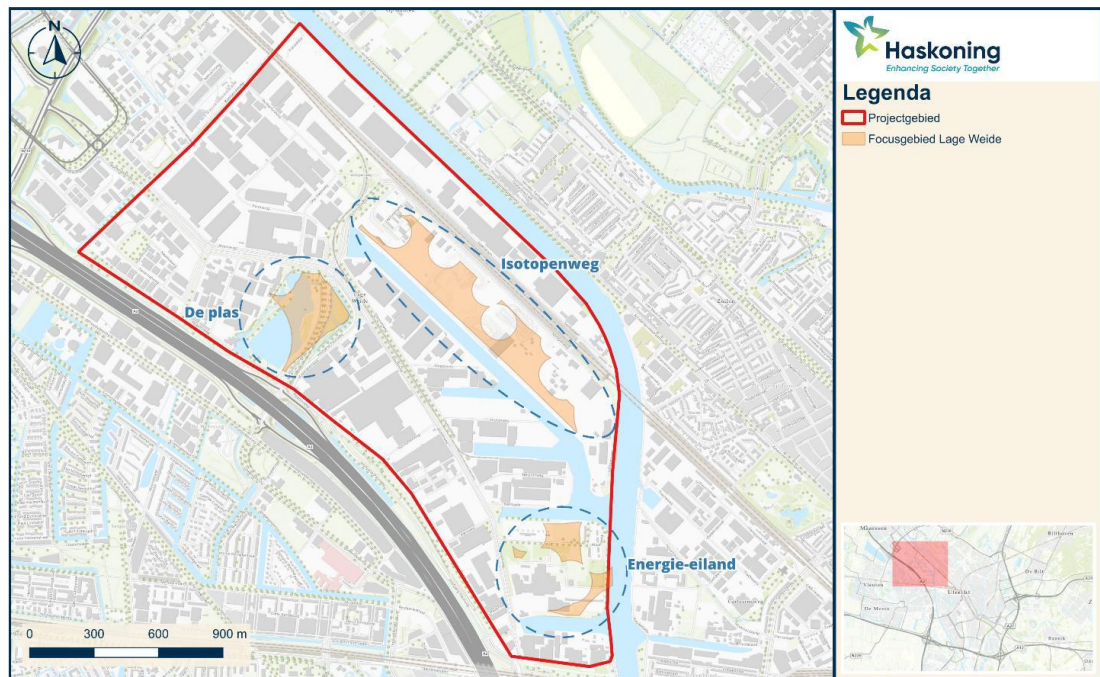
Besluitvormers en insprekers lezen in de eerste plaats de samenvatting van het MER. Daarom verdient dit onderdeel bijzondere aandacht. De samenvatting moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER.

¹ De RES Utrecht is een samenwerkingsverband tussen overheden in de regio Utrecht die samen afspraken maken over hun bijdragen aan de landelijke doelstellingen op het gebied van energietransitie. Deze afspraken zijn in oktober 2025 herijkt: <https://energieregio utrecht.nl/api/documents/downloadfile?sectionid=211522&fileid=1763894>.

² Deze zijn opgenomen in het Omgevingsbesluit, artikel 11.3.

³ Haskoning Nederland B.V., 4 maart 2026, *Concept Notitie Reikwijdte & Detailniveau - Windpark Lage Weide*.

In de volgende hoofdstukken beschrijft de Commissie in meer detail welke informatie het MER moet bevatten. Ze bouwt in haar advies voort op de concept-NRD. Ze herhaalt slechts punten die al in de NRD aan de orde komen als dat voor een goed begrip van het advies nodig is of als ze voorstelt de aanpak op onderdelen aan te passen.

Figuur 1 – Projectgebied Windpark Lage Weide (bron: concept-NRD)

Aanleiding MER

De gemeente Utrecht wil invulling geven aan de 355 GWh aan zonne- en windenergie die jaarlijks binnen haar gebied moeten worden opwekt ter bijdrage aan de in de RES opgenomen regionale ambitie voor de grootschalige opwek van hernieuwbare stroom.

In een beleidsnota⁴ die in december 2024 door de gemeenteraad is aangenomen, heeft de gemeente Utrecht bedrijventerrein Lage Weide aangemerkt als enige ‘focusgebied’ (als kansrijkste van zeven ‘zoekgebieden’) voor de ontwikkeling van windenergie. Bij deze nota is een plan-mer doorlopen en is een MER opgesteld dat door de Commissie mer is getoetst⁵.

Voor het onderhavige project, bestaande uit twee tot acht windturbines, treedt de gemeente als initiatiefnemer op, in samenwerking met andere grondeigenaren. Windparken van drie tot negentien windturbines zijn binnen categorie C2 uit de bijlage V van het Omgevingsbesluit aangemerkt als mer-beoordelingsplichtig. De gemeente slaat de mer-beoordeling over en doorloopt direct de mer-procedure. Allereerst wordt er voor de ontwikkeling van windturbines op Lage Weide een ‘Nota van Uitgangspunten’ opgesteld waarover de gemeenteraad zal besluiten. Deze nota stelt kaders voor de ontwikkeling van een windpark en is daarmee plan-mer-plichtig. Daarom betreft het MER in dit geval een

⁴ Gemeente Utrecht, 10 september 2024, *Beleidsnota Opwekgebieden voor schone energie in Utrecht*, hier te raadplegen: <https://utrecht.bestuurlijkeinformatie.nl/Agenda/Document/9e0b3f11-f2b3-4ad7-8bb4-c25f050f6f44?documentId=6e453ec3-1c97-4bad-be4d-9285d7ba576a&agendaItemId=9c95ebae-56af-4792-81ed-e3c298f42da7>.

⁵ Vul projectnummer 3704 in het zoekvak in op www.commissiemer.nl.

gecombineerd plan-/project-MER. De Nota van Uitgangspunten is het eerste besluit waarvoor het MER wordt gebruikt.

Rol van de Commissie

De Commissie is onafhankelijk, bij wet ingesteld en adviseert over de inhoud en de kwaliteit van het MER. Zij stelt voor ieder project een werkgroep samen van onafhankelijke deskundigen. Ze schrijft geen milieueffectrapporten, dat doet de initiatiefnemer. Het bevoegd gezag – in dit geval de gemeenteraad van Utrecht – besluit over het windpark Lage Weide.

De samenstelling en de werkwijze van de werkgroep van de Commissie en verdere projectgegevens staan in bijlage 1 van dit advies. De projectstukken die bij het advies zijn gebruikt staan op de website. Deze zijn te vinden door nummer 4053 op www.commissiemer.nl in te vullen in het zoekvak.

2 Achtergrond, beleidskader en besluitvorming

2.1 Achtergrond

Onderzoeken 2023 en 2024

In de RES Utrecht (en de herijking uit 2025) staat dat Gemeente Utrecht zich moet richten op een jaarlijkse bijdrage van 355 GWh aan de regionale ambitie voor de grootschalige opwek van wind- of zonne-energie in 2030. Aanvullend daarop heeft de provincie Utrecht in 2023, in de vorm van een plan-mer⁶, onderzoek gedaan naar de meest geschikte locaties binnen haar grondgebied, voor de plaatsing van windturbines. Op basis van dit onderzoek zijn uit een reeks van 99 gebieden (deels door gemeenten aangewezen, deels niet door de gemeente aangewezen, – waaronder Lage Weide) 27 gebieden als kansrijk aangemerkt. Van deze 27 gebieden is bedrijventerrein Lage Weide het enige dat zich in de gemeente Utrecht bevindt. De gemeente Utrecht heeft in 2024 een onderzoek uitgevoerd ten behoeve van de 'Beleidsnota Opwekgebieden voor schone energie in Utrecht', en daaruit kwam Lage Weide ook naar voren als meest kansrijke focusgebied.

Deze processen zijn in de NRD in het hoofdstuk 'Beleidskader' genoemd, maar de conclusies van de bijbehorende MER'en niet. De milieuoverwegingen die hebben meegewogen in de toenmalige besluiten en de aandachtspunten die de rapporten benadrukken zijn relevante informatie. De Commissie adviseert om in het MER te verwijzen naar de conclusies van de plan-milieueffectrapportages die een onderbouwing leveren dat Lage Weide het meest kansrijke gebied is voor de ontwikkeling van windturbines.

2.2 Beleidskader

In de NRD is de wet- en regelgeving en het voor het windpark op Lage Weide relevante beleid Weide uitgebreid beschreven. Neem dat over in het MER en geef aan of het project kan voldoen aan de randvoorwaarden die hieruit voortkomen. Ga daarbij in ieder geval in op:

⁶ Daarbij is een MER opgesteld dat door de Commissie is getoetst – vul projectnummer 3719 in het zoekvak in op www.commissiemer.nl.

- De meest actuele ontwikkelingen rond het Ontwerpbesluit Windturbines Leefomgeving;
- De meeste actuele versies van de Klimaatwet, het nationale Klimaatplan en het regeerakkoord⁷.

2.3 Te nemen besluiten

De procedure voor de milieueffectrapportage wordt doorlopen voor de ‘Nota van Uitgangspunten’ voor de ontwikkeling van windturbines op Lage Weide en voor de omgevingsvergunningen voor het project. De ruimtelijke procedure waarmee het project mogelijk wordt gemaakt is nog niet bekend; het MER zal ook gevoegd worden bij het bijbehorende besluit⁸.

Door middel van de Nota van Uitgangspunten is de gemeente voornemens kaders mee te geven die het staand beleid aanvullen. Beschrijf deze kaders zo precies als mogelijk, zoals de ‘hardheid’ ervan, zodat het MER die kan onderzoeken.

Daarnaast zullen andere besluiten genomen worden voor de realisatie van het voornemen. Geef aan welke besluiten dit zijn, wie daarvoor het bevoegde gezag is en wat globaal de planning is.

Op grond van de Energiewet is het bevoegd gezag voor de vergunning van het project afhankelijk van het geïnstalleerd vermogen. Volgens de onderzochte alternatieven (zie paragraaf 3.3) zou het vermogen van het voorgenomen project onder de 15 MW kunnen uitvallen (in welk geval de gemeente bevoegd gezag is) of tussen de 15 MW en 100 MW (in welk geval de provincie dat is). In de concept-NRD staat dat de gemeente overweegt om in dat laatste geval aan de provincie te verzoeken haar te mandateren om besluiten te nemen over het project.

Het voor een omgevingsvergunning vereiste detailniveau in het MER staat niet gelijk aan dat voor een Nota van Uitgangspunten. De Commissie adviseert om het detailniveau te laten corresponderen met de vervolgbesluiten waarvoor het MER wordt ingezet. Voor een project-MER moet onder andere een voorkeursalternatief worden onderzocht, wat de voorliggende NRD niet beschrijft.

⁷ In de concept-NRD blijken niet alle opgenomen beleidsdocumenten actueel te zijn. Zo zijn de doelen in de Klimaatwet na 2019 opgewaardeerd (vermindering van 55% van de uitstoot van broeikasgassen in 2030 ten opzichte van 1990, in plaats van -49%), is er door het Rijk een Klimaatplan 2025-2035 opgesteld dat het genoemde Klimaatplan 2021-2030 vervangt, en is in 2026 een nieuwe regering aangetreden die een coalitieakkoord uitvoert dat niet is genoemd. Let er ook op dat de Klimaat- en energieverkenning van het PBL in het beleidskader is genoemd, terwijl ze strikt genomen geen kader stelt.

⁸ Naast het MER wordt een Omgevingsrapport opgesteld dat met name ingaat op ruimtelijke aspecten.

3 Voorgenomen activiteit en alternatieven

3.1 Projectdoelstelling

Het doel van het project is met windturbines een bijdrage te leveren aan de opwekopgave van duurzame stroom in de regio Utrecht. De Commissie adviseert om de bandbreedte van de beoogde hoeveelheid op te wekken stroom aan te geven. Beschrijf in hoeverre aanvullende doelen de keuze, de afbakening van de alternatieven en het uiteindelijke besluit medebepalen.

De Commissie merkt op dat, naast bijdragen aan de opwekdoelstelling van duurzame energie, andere doelen aan het project kunnen worden gekoppeld wat kan leiden tot milieuvoordelen. Denk bijvoorbeeld aan het verlichten van netcongestie of de verdere verduurzaming van de bedrijven op Lage Weide. De Commissie adviseert om dergelijke aanvullende doelen in het MER te onderzoeken.

3.2 Referentiesituatie

Beschrijf de bestaande toestand van het milieu in het studiegebied. Beschrijf ook de te verwachten milieutoestand als gevolg van de autonome ontwikkeling, als referentie voor de te verwachten milieueffecten. Daarbij wordt onder de 'autonome ontwikkeling' verstaan: de toekomstige milieutoestand zonder dat de voorgenomen activiteit of één van de alternatieven wordt gerealiseerd.

De concept-NRD gaat bij de voorgenomen beschrijving van deze ontwikkeling uit van nieuwe activiteiten die 'worden verwacht voorafgaand aan de besluitvorming over de windturbines'. Gezien de onderliggende onzekerheid rond de realisatie van dergelijke projecten, adviseert de Commissie om onderscheid te maken tussen projecten waarover al is besloten en die waarvoor dat nog niet het geval is.

3.3 Alternatieven en varianten

Er worden in de concept-NRD vier alternatieven beschreven, die van elkaar verschillen in het aantal windturbines die in het projectgebied geplaatst worden, hun plaatsing binnen het projectgebied en hun afmetingen. Daarbij is rekening gehouden met een aantal randvoorwaarden (vanuit geluid, externe veiligheid en slagschaduw), die duidelijk zijn gepresenteerd in Tabel 3.1. Voor elk aspect is ook aangegeven wat de oorsprong van de bijbehorende criteria is die gehanteerd worden. Hiermee lijken de realistische mogelijkheden binnen het gebied naar behoren te worden onderzocht.

Omdat er nog geen besluit over een voorkeursalternatief voorligt, valt niet uit te sluiten dat de Nota van Uitgangspunten afwijkt van de kenmerken van de concrete alternatieven die in het MER zijn onderzocht. De Commissie adviseert om in dat geval in het MER te motiveren dat de effectvoorspellingen voldoende inzicht geven in de milieugevolgen van de keuzes in de Nota van Uitgangspunten.

Voorkeursalternatief

De NRD vermeldt geen voorkeursalternatief. In het geval dat het MER voor de vergunning wordt gebruikt, motiveer de keuze voor het voorkeursalternatief in het licht van zijn milieueffecten. De Commissie adviseert om ook voor het plan-MER de keuze voor het voorkeursalternatief in het MER te motiveren.

4 Bestaande milieusituatie en milieugevolgen

4.1 Effectbepaling

De milieugevolgen van de alternatieven moeten onderling en met de referentiesituatie worden vergeleken. Doel van de vergelijking is om te laten zien hoe hun effecten in aard en omvang verschillen. Vergelijk de effecten bij voorkeur op grond van kwantitatieve informatie. Laat zien over welke milieuaspecten er te weinig informatie is om het effect goed te bepalen. Spits dit toe op aspecten die in de besluitvorming belangrijk zijn, zodat de consequenties van het tekort aan informatie kunnen worden beoordeeld. Geef ook aan hoe dit gebrek aan kennis wordt aangevuld.

Milieuthema's en de wijze waarop effecten van het project worden onderzocht (beoordelingscriteria) zijn in hoofdstuk 4 van de concept-NRD beschreven. De bandbreedte die wordt gehanteerd bij de scores voor elk criterium is nog niet gespecificeerd. De Commissie adviseert om bij het verder uitwerken van het beoordelingskader rekening te houden met de volgende algemene punten:

- Onderbouw de keuze van rekenregels/-modellen en van de gegevens waarmee de effecten van het voornemen worden bepaald. Ga ook in op de onzekerheden in deze bepaling, het belang daarvan voor de vergelijking van de alternatieven/varianten en de wijze waarop effecten worden geëvalueerd. Neem goed leesbare figuren op die de uitgangspunten en resultaten van deze modellen weergeven (bijvoorbeeld van akoestische modellen).
- Vermijd bijlagen met grote hoeveelheden getallen die alleen controleerbaar en zinvol zijn met behulp van (digitale) rekenmodellen (zoals voor de berekening van geluidbelastingen, slagschaduwwaarden e.d.).
- Werk voorafgaand aan de effectbepaling, waar mogelijk kwantitatief, de bandbreedte per criterium uit; in andere woorden: bepaal de ernst van een milieueffect (wat is een plus en wat een min en waarom?).
- Druk de kwantificeerbare milieugevolgen ook uit per opgewekte energie-eenheid (bijvoorbeeld % hinder per MWh); dit vergemakkelijkt de vergelijking van alternatieven met verschillende opbrengsten.

Verduidelijk voor welke besluiten het MER is bedoeld en wat dat betekent voor het te hanteren detailniveau van de effectbepalingen.

4.2 Natuur

Natuur algemeen

Om een goede basis voor de informatie voor natuur in het MER op te nemen, is het belangrijk om eerst een algemeen beeld van de natuur te geven, inclusief de verschillende samenhangende deelgebieden. Geef daarom de landschappelijke opbouw van het projectgebied en omgeving aan. Maak onderscheid tussen de verschillende locaties binnen het projectgebied met een verschillend karakter, zoals De Plas en locaties langs de Isotopenweg. Geef de waardevolle gebiedsdelen in de omgeving van het project, zoals relevante Natuurnetwerk Nederland (NNN) en Natura 2000-gebieden, op kaart aan.

Geef voor het projectgebied en de directe omgeving een algemeen beeld van de natuurwaarden, de verschillende leefgebieden en de aanwezige soortgroepen, en hun onderlinge relaties.

Beschrijf de autonome ontwikkeling van de natuur in het gebied. Geef aan voor welke dieren en planten aanzienlijke gevolgen te verwachten zijn, wat de aard van de gevolgen is en wat deze gevolgen voor de populaties betekenen. Beschrijf mitigerende en/of compenserende maatregelen, zoals stilstandsvoorzieningen, die eventuele aantasting kunnen beperken of voorkomen.

Beoordelingsmethode

In de concept-NRD staat dat de effecten op natuur kwalitatief en kwantitatief beoordeeld worden per onderdeel (tabel 4.2). Om de reikwijdte en het detailniveau van het MER te kunnen duiden adviseert de Commissie te beschrijven hoe inzichtelijk gemaakt wordt welke verschillende versturende effecten windturbines kunnen hebben op natuur en hoe dat getoetst wordt. Neem daarvoor voor elk van de te toetsen onderdelen natuur een globale beschrijving op van welke kennis- en databronnen waarvoor gebruikt zullen worden in de bureaustudie. Denk daarbij aan de websites van Natura 2000 en Sovon, de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF), verspreidingsatlassen en de Natura 2000 beheerplannen en Natuurdoelanalyses.

Beschrijf ook waarvoor veldonderzoek zal worden ingezet. Aan de hand van bureau- en veldstudies zullen in het MER geschikte leefgebieden en vliegroutes in kaart gebracht moeten worden. Neem in het MER een toelichting op hoe, en in welke fase, de bureau- en veldstudies gebruikt worden.

Besteed daarbij specifiek aandacht aan aanvaringsrisico's en barrièrewerking voor vogels en vleermuizen. Deze effecten hangen samen met vlieghoogtes, vliegroutes, turbineopstelling en turbinehoogte, en kunnen daarom onderscheidend zijn voor de alternatieven.

Licht tot slot ook de toe te passen toetsingskaders toe, zoals de Natura 2000-instandhoudingsdoelstellingen, het 'nee, tenzij-principe' voor het NNN, de staat van instandhouding en/of het Ornis-criterium (de '1%-mortaliteitsnorm'). Ook kan gebruikgemaakt worden van een populatiedynamisch model als alternatief voor het Ornis-criterium, wanneer daar aanleiding toe zou zijn⁹. Een dergelijke beschrijving van de

⁹ Schippers et al. 2020. Mortality limits used in wind energy impact assessment underestimate impacts of wind farms on bird populations. *Ecology and Evolution* 10:6274–6287 <https://doi.org/10.1002/ece3.6360>.

reikwijdte geeft een gedetailleerder beeld van het niveau waarop de beoordeling voor de alternatieven wordt uitgevoerd.

Soortenbescherming

Beschrijf welke door de Omgevingswet beschermde soorten te verwachten zijn in het projectgebied, waar zij voorkomen en hoe ze (wettelijk) beschermd zijn. Kijk hierbij naar de functie (zoals broeden, rusten of foerageren) op de locaties waar ze voorkomen. Bepaal of verbodsbepalingen overtreden kunnen worden, zoals het verbod op het verstoren van een vaste rust- of verblijfplaats. Geef als verbodsbepalingen overtreden kunnen worden aan in hoeverre de staat van instandhouding van de betreffende soort¹⁰ verslechtert.

Beschrijf mogelijke en/of nodige mitigerende en/of compenserende maatregelen om negatieve effecten te voorkomen of te verminderen. Ga vervolgens in op mitigerende maatregelen, indien nodig of vanuit het voorzorgsbeginsel wenselijk, en schat de effectiviteit daarvan in.

In de concept-NRD ontbreekt de toetsing van Rode Lijst-soorten. Hoewel er geen wettelijk kader voor Rode Lijst-soorten bestaat, is het vanuit het in kaart brengen van milieueffecten van belang ook effecten op soorten van de Rode Lijst te beoordelen. Dit kan op basis van waarnemingen van soorten en/of op basis van geschiktheid van leefgebied voor (populaties van) soorten.

Gebiedsbescherming

In de concept-NRD worden een aantal van de meest nabijgelegen (2,4 - 13,8 km afstand) Natura 2000-gebieden genoemd. In de concept-NRD wordt echter niet duidelijk gemaakt hoe de afbakening van de te toetsen externe werking op Natura 2000 tot stand komt.

Voor de aanlegfase gaat het daarbij, gezien de afstand tot de begrenzing van Natura 2000, alleen om stikstofdepositie, waarvoor een afbakening van 25km rondom het plangebied geldt.

Voor effecten van aanvaringsslachtoffers en barrièrewerking op vogels en ook vleermuizen waarvoor Natura 2000-gebieden zijn aangewezen, kan voor de afbakening gebruikgemaakt worden van kennis over foerageerafstanden. Beschrijf daarbij ook hoe aan de hand van bureau- en veldstudies geschikte leefgebieden en vliegroutes in kaart gebracht worden om de risico's voor Natura 2000 en de afbakening van de beoordeling daarvan in beeld gebracht worden.

Met betrekking tot stikstofdepositie staat in de concept-NRD: 'Stikstofberekeningen voor zowel de aanlegfase als de gebruiksfase van het project wordt buiten het MER uitgevoerd.' Hoewel de resultaten waarschijnlijk niet onderscheidend zullen zijn voor de alternatieven, moeten de milieueffecten ook van stikstofdepositie in het MER in beeld gebracht worden. Dit is in het bijzonder van belang in het kader van de vergunbaarheid en uitvoerbaarheid van de alternatieven, gezien de beperkte vergunningverlening voor projecten die een toename van stikstofdepositie op Natura 2000 veroorzaken.

¹⁰ Benut om dit in te kunnen schatten in elk geval de Rode Lijsten. De status van een soort op de Rode Lijst geeft belangrijke informatie over de landelijke gunstige staat van instandhouding.

In de concept-NRD wordt gesteld dat toetsing van de alternatieven in het MER niet relevant is in het kader van Natuurnetwerk Nederland (NNN), omdat binnen en direct buiten het projectgebied geen locaties aangewezen zijn als NNN. Hoewel externe werking op het NNN (aanwezig op circa 1 km afstand van het plangebied) inderdaad in de Provincie Utrecht niet getoetst hoeft te worden vanuit *vergunbaarheid* op basis van de Provinciale Omgevingsverordening, moeten mogelijke effecten in het kader van het MER, en ook vanuit de Zorgplicht¹¹, wel in beeld gebracht worden. Neem daarom een beoordeling op of door het project sprake kan zijn van aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN.

4.3 Gezondheid

Voor de doorrekening van de geluidbelasting naar (ernstige) hinder verwijst de NRD naar het blootstelling-respons onderzoek van TNO dat in 2008 is gepubliceerd. Het RIVM¹² heeft in 2025 onderzoek gedaan naar blootstelling-respons-relaties voor de (ernstige) hinder van windturbines waarvan de beoogde publicatiedatum eind 2026 gaat zijn. Overweeg de (eventueel openbaar beschikbare) inzichten van dat onderzoek over te nemen.

In het MER worden geluidcontouren bepaald tussen 37 en 50 dB Lden (per 1 dB) en het aantal woningen en (ernstig) gehinderden binnen deze contouren. De Commissie kan zich vinden in deze aanpak. Voor de 43, 45 en 47 dB-waarden wordt bepaald welke mitigerende maatregelen nodig zijn om aan de betreffende geluidsniveaus te kunnen voldoen. Geef daarbij aan welke opbrengstderiving het gevolg is van deze (eventuele) maatregelen. Visualiseer ook de geluidcontouren van Lnight¹³ voor de waarden 37, 39 en 41 dB.

Neem een beschouwing op van het heersende achtergrondgeluid (wegverkeer, industrie, scheepvaart, railverkeer) en de invloed van het toekomstige windturbinegeluid op de gecumuleerde geluidbelasting om de bijdrage van het windturbinegeluid op het totale geluidniveau vast te stellen. Betrek daarbij ook de geluidproductieplafonds die in het vigerende omgevingsplan aan het industrieterrein zijn gekoppeld.

Voor laagfrequent geluid bestaan geen wettelijke normen. Ga na of de windturbines een merkbaar effect hebben ten opzichte van andere bronnen van laagfrequent geluid.

De Commissie kan zich vinden in de opzet van het onderzoek naar de eventuele hinder door slagschaduw.

4.4 Externe veiligheid

De Commissie kan zich vinden in de onderzoekopzet met betrekking tot externe veiligheid. Geef daarbij ook aan welke eventuele belemmeringen voor nieuwe bedrijfsactiviteiten kunnen ontstaan ten gevolge van de plaatsing van de windturbines.

¹¹ Zie <https://iplo.nl/regelgeving/omgevingswet/zorgplicht>.

¹² Het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) is een kennis- en adviesinstituut van de rijksoverheid. Zijn adviezen zijn niet bindend maar gelden als gezaghebbende deskundigeninput.

¹³ Lnight staat voor het gemiddelde geluidsniveau gedurende de nachtperiode.

4.5 Energie

Bepaal de energieopbrengst van de alternatieven en houd daarbij rekening met eventuele mitigerende maatregelen, zoals stilstandvoorzieningen (in verband met vogels, geluid, slagschaduw).

4.6 Landschap en cultureel erfgoed

De wijze waarop de landschappelijke effecten zullen worden onderzocht in het MER wordt onderschreven door de Commissie. In de directe omgeving van het plangebied bevinden zich belangrijke cultuurhistorische waarden, zoals het Rijksbeschermd dorpsgezicht Oud-Zuilen, een inundatiegebied van de UNESCO-site Hollandse Waterlinies alsmede het landschap van buitenplaatsen en landgoederen langs de Vecht. De NRD maakt onvoldoende duidelijk hoe de effecten op dit cultuurhistorisch erfgoed zichtbaar gemaakt worden. Met name ontbreekt er een nadere beschrijving van de omvang van het studiegebied en vanaf welke plaatsen er visualisaties opgesteld gaan worden.

De Commissie adviseert om voor het studiegebied een afstand te nemen van tenminste vijf keer de tiphoogte van de hoogste turbines en om de effecten op landschap zo goed als mogelijk in beeld te brengen. Neem in het MER een ruime serie van visualisaties op, vanuit diverse belangrijke plaatsen, zoals Oud Zuilen, de molen, het kasteel, de begraafplaats, de dijken van de Vecht, het inundatiegebied daarachter en andere kwetsbare cultuurhistorische objecten, maar ook bijvoorbeeld vanuit doorlopende routes en recreatiegebieden en vanaf de rand van woonwijken. Maak de visualisaties vanaf ooghoogte, zodat de landschappelijk effecten op een voor omwonenden herkenbare wijze in beeld komen. Als sprake is van een digitaal MER¹⁴, overweeg om gebruik te maken van bewegende visualisaties.

Voor archeologie adviseert de Commissie om niet enkel uit te gaan van het effect van de windturbines op archeologische waarden en verwachtingswaarden, maar ook van andere vormen van grondberoering die daarbij komen kijken, zoals de aanleg van bekabeling.

4.7 Samenvatting van het MER

De samenvatting is het deel van het MER dat vooral wordt gelezen door besluitvormers en insprekers en het verdient daarom bijzondere aandacht. Het moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER. Daarbij moeten de belangrijkste zaken zijn weergegeven, zoals:

- het voorgenomen project;
- de belangrijkste effecten voor het milieu bij het uitvoeren van het windpark in Lage Weide en de alternatieven, de onzekerheden en leemten in kennis die daarbij aan de orde zijn;

¹⁴ Zie <https://iplo.nl/regelgeving/instrumenten/milieueffectrapportage/mer-meerwaarde/#h4706395d-6507-4fa2-a6c1-568b047432e2>.

- de vergelijking van de alternatieven en de argumenten voor de keuzes in de Nota van Uitgangspunten;
- visualisaties die het effect op landschap van het project in beeld brengen.

BIJLAGE 1: Projectgegevens

Advies van de Commissie over het op te stellen MER

De Commissie bestaat uit een werkgroep van deskundigen. Deze werkgroep geeft aan welke onderwerpen naar zijn mening moeten worden behandeld in het MER en met welke diepgang. Om zich goed op de hoogte te stellen van de situatie heeft de werkgroep het gebied bezocht waar milieugevolgen kunnen optreden. Meer informatie over de [Commissie](#) en over haar [werkwijze](#) vindt u op onze website.

Samenstelling van de werkgroep

Bij dit project bestaat de werkgroep uit:

ir. Peter van der Boom MA
dr. René van Dijk
ir. drs. Samy Ouahsine (secretaris)
ir. Harry Webers (voorzitter)
drs. Rik van de Weerd
drs. Gerrit de Zoeten

Besluiten waarvoor dit milieueffectrapport wordt opgesteld

Nota van uitgangspunten, omgevingsvergunningen, en besluit over nader te bepalen ruimtelijke procedure.

Waarom wordt hiervoor een milieueffectrapport opgesteld?

Voor projecten die grote milieugevolgen kunnen hebben, kan in Nederland een milieueffectrapport (MER) vereist zijn. Uit [Bijlage V van het Omgevingsbesluit](#) onder de Omgevingswet volgt om welke projecten het gaat. Voor deze procedure gaat het in ieder geval om het project C2 'Windparken'. Daarom wordt een gecombineerd plan-/project-MER opgesteld.

Bevoegd gezag besluiten

Gemeenteraad van Utrecht en mogelijk Gedeputeerde Staten van provincie Utrecht voor de vergunningen.

Initiatiefnemer besluiten

College van burgemeester en wethouders van de gemeente Utrecht.

Heeft de Commissie ook zienswijzen en adviezen bij haar advies betrokken?

Het bevoegd gezag heeft de Commissie niet in de gelegenheid gesteld om zienswijzen en adviezen bij haar advies te betrekken.

Waar vind ik de stukken die de Commissie heeft gebruikt?

U vindt de projectstukken die bij het advies zijn gebruikt, door op www.commissiemer.nl projectnummer [4053](#) in te vullen in het zoekvak.

Bezoekadres

A. v. Schendelstraat 760
3511 MK Utrecht

Postadres

Postbus 2345
3500 GH Utrecht

t 030-2347666

e mer@eia.nl

w commissiemer.nl